

Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos
OSAVUOSIKATSAUS 1.1. – 30.9.2019

HKLjk 21.11.2019

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Helsingin kaupunkistrategia 2017-2021 hyväksyttiin 27.9.2017 kaupunginvaltuustossa. Joukkoliikenteen pitkän aikajänteen kehittämisen kannalta olennaisia ovat mm. tavoitteet kestävä liikunnan edistämiseksi sekä linjaukset Vihdintien ja Tuusulanväylän kaupunkibulevardien ja Malmin raitiotien suunnittelusta. HKL:n valintoja suuntaa myös Helsingin kaupungin tavoite edistyksellisyydestä digitalisaation hyödyntämisessä.

Helsingin kaupunkistrategian lisäksi HKL:n tavoiteohjelma vuosille 2016 – 2024 luo perustaa HKL:n toiminnan kehittämiseksi. Tavoiteohjelmassa määritellään HKL:n strategiset tavoitteet ja niitä toteuttavat toimenpidekokonaisuudet eli kehitysohjelmat. Vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä HKL:n toimintaa on kehitetty henkilöstöohjelman, turvallisuuden kehittämisohjelman, operatiivisen tehokkuuden kehitysohjelman ja omaisuuden hallinnan kehitysohjelman avulla.

Vuoden 2019 toiminnassa keskeinen tavoite on henkilöstön hyvinvoinnin parantaminen. Henkilöstöohjelmassa tätä tavoitetta toteutetaan neljällä toimenpidealueella, jotka ovat arjen työn sujuvuus, työ ja ergonomia, työkykyriskin minimointi sekä syrjinnän nollatoleranssi. HKL on myös alkuvuonna 2019 käynnistänyt reilun vuoden mittaisen Samalla radalla –hankkeen, jonka tavoitteina ovat työhyvinvoinnin parantaminen ja organisaatiokulttuurin kehittäminen. Hankkeeseen sisältyy poikkeuksellisen laaja (9 pv/hlö) esimiesvalmennus kaikille HKL:n esimiehille.

Turvallisuuden kehitysohjelman kautta HKL parantaa toimintamallejaan liikenteessä, varikoilla, työmailla, kalustossa ja infrastruktuurissa. Työturvallisuuteen liittyen uudet työvaatteet kunnossapitoon hankittiin ja LEAN –koulutukset järjestettiin kaikissa kaluston kunnossapidon tiimeissä. Turvallisuus kuuluu kaikille –kiertue useissa HKL:n toimipisteissä toteutui ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. Riskien hallinnassa käytettävän RamRisk –ohjelmiston käyttöönotto ja riskien käsittely on jatkunut koko HKL:n tasolla.

Turvallisuustyön perusteita määrittää sääntely kaupunkiraideliikennelaissa, liikennepalvelulaissa ja raideliikennelaissa. Viranomaissääntelyn lähtökohtana on itsevalvonta, joka perustuu HKL:n turvallisuusjohtamisjärjestelmään. Turvallisuusjohtamisjärjestelmänsä HKL ylläpitää ja kehittää jatkuvasti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) auditoi säännöllisesti HKL:n toimintaa ja seuraava auditointi on syyskuussa 2019. Edellisessä auditoinnissa todettujen poikkeamien osalta HKL:llä toimitti tiedot korjaavista toimenpiteistä Traficomille toukokuussa 2019. Traficom-yhteistyötä syvennettiin edelleen kummankin organisaation johdon yhteisellä seminaarilla syyskuussa 2019.

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

Operatiivisen tehokkuuden kehitysohjelmalla tavoitellaan HKL:n liikenteen hoidon ja sitä tukevien toimintojen tehostamista. Tehostamistarve vaihtelee merkittävästi toiminnoittain. Vuoden 2016 tasoon verrattuna HKL on jo vuositasona tehostanut toimintaansa 7,8 milj. eurolla ja lisäksi kustannustehokkuutta parantavia toimia on toteutuksessa parhaillaan 3 milj. euron mittaluokassa.

Omaisuuksien hallinnan kehitysohjelma liittyy HKL:n rooliin Helsingin joukkoliikenteen infrastruktuurin sekä metro- ja raitioliikenteen kaluston omistajana, kehittäjänä ja ylläpitäjänä. Olemassa oleva omaisuus on mittava ja HKL:n tekemät korvaus-, ylläpito- ja uudisinvestoinnit pääsääntöisesti 100-200 milj. euroa vuodessa. Vastuu investointien toteuttamisesta tarkoituksenmukaisella ja tehokkaalla tavalla on suuri. Omaisuuksien hallinnan kehitysohjelmalla HKL etsii keinoja mm. nykyisen omaisuuden ylläpidon laadun ja kustannustehokkuuden tarkoituksenmukaiseen koko elinkaaren aikaiseen hallintaan, joukkoliikenneinfrastruktuurin mahdollistaman tulovirran kasvattamiseen luomalla mahdollisuuksia eri palveluiden kehittämiseen yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa sekä uusinvestointien aiempaa korkeatasoisempaan kustannusohjaukseen ja laadunhallintaan.

HKL:n johtokunta jätti kokouksessaan 13.9.2018 HSL:lle tarjoutumisen Raide-Jokerin ja kantakaupungin raitioliikenteen liikennöinnistä. Tarjoutumisessa HKL alentaa raitioliikenteen operoinnin hintaa 11 %:lla nykytasosta. Tarjoutumisen kustannustasoa arvioitaessa on syytä ottaa huomioon HKL:n menneiden vuosikymmenten vahva panostus kustannustehokkuuteen, sillä 1990-luvun puolivälin kustannustasoon verrattuna raitioliikenteen tuotanto on jo nykyisin 15 % edullisempaa. Vertailukohtana bussiliikenteen kustannustaso on samassa ajassa kilpailutuksen myötä alentunut noin 10 %. HSL:n hallitus on käsitellyt HKL:n tarjoutumista alkukesän 2019 kokouksessaan. HSL pyrkii tekemään ratkaisunsa liikennöinnin järjestämistavasta lähikuukausina.

Kansliapäällikön asettama HKL:n hallintomuotoselvitys kaupunkinkanslian ja HKL:n yhteistyössä käynnistyi tammikuussa ja työ valmistui kesäkuussa. Työ päättyi esittämään HKL:n yhtiöittämistä yhtenä kokonaisuutena. Kokonaisvaltaisena infrasta, kalustosta ja liikenteestä vastaavana yhtiönä HKL voi tuottaa yhteiskunnalle mahdollisimman suuren arvon mm. eri toimintojen välisiä synergioita hyödyntäen. Yhtiömuodossa HKL pystyisi myös palvelemaan kaupunkiraideliikenteen seudullistumisen tarpeita paremmin. Metro ulottuu jo Espooseen, Raide-Jokeri tuo Espooseen ratikan ja Vantaalla on vahva käsitys raitiolinjan toteuttamisesta Vantaalle 2020-luvulla. Mahdollisen yhtiöittämisen käsitteily kaupunginhallituksessa alkoi aamukoulussa lokakuussa ja jatkuu joulukuussa. Päätöksen mahdollisesta yhtiöittämisestä tekee kaupunginvaltuusto.

HKL on yhteistyössä Länsimetro Oy:n kanssa kehittänyt toimintamalleja länsimetron infran hallinnan hoitamiseksi niin yhteiskunnan kuin inf-

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

ran omistajan kannalta mahdollisimman hyvin palvelevasti. HKL hoitaa länsimetron infrastruktuurin kunnossapitoa ja huoltoa Länsimetro Oy:n kanssa tehdyn yhteistyösopimuksen perusteella. Lähtökohtana yhteistyössä on, että kantametron ja länsimetron infra muodostavat yhden pääkaupunkiseudun metrojärjestelmäkokonaisuuden, jota kunnossapidetään ja huolletaan yhtenä kokonaisuutena. Länsimetro Oy toteuttaa omistajavalvontaansa mm. auditoimalla HKL:lle kuuluvia tehtäviä. Ensimmäisten vuosien kokemusten pohjalta HKL ja Länsimetro Oy ovat keskustelleet yhteistyösopimuksen edelleen kehittämisestä ja loka-kuussa HKL:n johtokunta antoi toimitusjohtajalle valtuudet päivittää yhteistyösopimus.

Raide-Jokerin infrahankkeen allianssi sai valmiiksi kehitysvaiheen ja tavoitehinta infrahankkeen osalta on 386 milj. euroa ja varikon osalta 69 milj. euroa. Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi Raide-Jokerin korotetun hankesuunnitelman enimmäishinnan ja varikon hankesuunnitelman kokouksessaan 13.3.2019. Espoon kaupunginvaltuusto hyväksyi osaltaan vastaavat asiat kokouksessaan 29.4.2019. Raide-Jokerin rakennustyöt käynnistyivät toukokuussa 2019. Syksyllä 2019 töitä tehtiin yli 20 eri kohteessa Helsingin ja Espoon alueella. Raide-Jokerin varikon rakentamisen valmistelu alkoi samanaikaisesti nykyisen bussivarikon korvaavan varikon rakentamisella.

Raide-Jokerin kalustoprojektin ensimmäisen vaunun korityöt valmistuivat kesäkuussa 2019. Vaunun varustelun jälkeen se siirretään koeajoja varten Helsingin rataverkolle arviolta alkuvuodesta 2020. Loppujen 28 vaunun sarjatuotanto pyritään ajoittamaan siten, että vaunut valmistuvat yhdessä infrahankkeen valmistumisen kanssa.

Kruunusillat –hankkeen hankepäätös sai lainvoiman Korkeimmasta hallinto-oikeudesta syyskuussa 2019. Myös hankkeeseen liittyvät vesiluvat saivat lainvoiman KHO:sta siten, että esirakennustyöt on mahdollista käynnistää vuonna 2020. Kruunusillat –hanke on jaettu kokonaisurakkaan, joka käsittää kahden suurimman sillan toteuttamisen sekä allianssurakkaan, johon kuuluu muu hankkeen toteutus, mm. raitiotieradan rakentaminen. Kruunusillat –hankkeen allianssikilpailuun ilmoitettiin kolme ehdokasta. Allianssitoteuttajan valinta on tarkoitus tehdä lokakuussa 2019 ja allianssin kehitysvaihe käynnistyy vuoden 2020 alussa.

Kalasadaman raitiotiehankeen allianssin valinta käynnistyi markkina-kuulemisilla elokuussa ja toteuttavan allianssin kilpailuttaminen käynnistyy marraskuussa 2019. Kalasadaman allianssi aloittaa työnsä maaliskuussa 2020.

Ruskeasuon raitiovaunuvarikon hankesuunnitelma valmistui heinäkuussa 2019 ja kiinteistöyhtiön hallitus käsitteli sitä syyskuussa. Hankesuunnitelman kustannusarvio on riskivaraukset huomioiden 120 M€, mikä vastaa HKL:n laatimaa raitiovaunuvarikkojen kehittämissuunni-

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

telman kustannusarviota. Hankkeen toteuttamispäätös on tarkoitus tehdä syksyn 2019 aikana. Ruskeasuon varikon toteuttamisen jälkeen käynnistyy Koskelan raitiovarikon perusteellinen uudistaminen.

Viimeiset Artic-raitiovaunut toimitetaan Helsinkiin lokakuussa 2019, minkä jälkeen Artic-vaunuja on toimitettu Helsinkiin 70 kpl. Artic on HKL:n historian suurin vaunusarja. Artic-vaunuihin on alkuvuoden aikana toteutettu useita kuljettajan työtä helpottavia uudistuksia, kuten uudet istuimet sekä lämmitettävät, huurustumattomat peilikamerat. Myös vanhoihin nivelvaunuihin on tehty muutoksia kuljettaja ergonomian parantamiseksi, mm. parantamalla ohjaamon ilmastointia uudella ilmastointilaitteella.

Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi viiden uuden M300-metrojunan hankesuunnitelman Kivenlahden metrolinnettä varten. HKL on käynyt alkuvuodesta alustavia neuvotteluja CAF:in kanssa viiden M300-junan option käyttämisestä. Junat toimitettaisiin vuosina 2021-2022. Myös M300-juniin on päätetty tehdä kuljettajien ergonomiaa kehittäviä toimenpiteitä. Ensimmäinen M100-metrojuna luovutettiin syyskuussa 2019 VR:lle peruskorjattavaksi. Juna palautuu HKL:lle alkuvuodesta ja on liikennekäytössä toukokuussa 2020.

Metron kapasiteetin lisäämistä koskevan esiselvitys valmistui syyskuussa 2019 ja esiteltiin HKL:n johtokunnalle. Selvitys sisältää ehdotuksen tarkoituksenmukaisista toimenpiteistä, joilla varmistetaan metrojärjestelmän kapasiteetti pitkälle tulevaisuuteen. Ehdotus sisältää esityksen toimenpiteiden organisoinnista ja tehtävistä lisäselvityksistä. Työ jatkuu yleissuunnitelman valmistelulla vuonna 2020 yhdessä HSL:n ja Länsimetro Oy:n kanssa.

Metron automatisointia koskevien sopimusten purkuasian käsittely on jatkunut Helsingin käräjäoikeudessa suullisilla käsittelyillä kesäkuun 2019 loppuun. Käräjäoikeuden ratkaisua odotetaan viimeistään alkuvuodesta 2020.

HKL:n johtokunta päätti kilpailutuksen pohjalta 21.2.2019 järjestyksenvalvonnan tilaamisesta Palmia Oy:ltä ja vartioinnin tilaamisesta Avarn Security Oy:ltä sopimuskaudeksi 1.11.2019-31.10.2023.

Kaupunkipyöräpalvelu laajeni alkuvuonna 2019 käytännössä lähes koko Kehä I:n sisäpuoliselle alueelle. Helsingin alueella on 2380 kaupunkipyörää ja 238 pyöräasemaa. Alkuvuonna valmistui myös kansainvälinen vertailututkimus kaupunkipyörästä, joka osoitti Helsingin kaupunkipyöräpalvelun olevan käyttöasteeltaan aivan maailman terävintä kärkeä.

Rautatientorin metroasemalla sattui perjantaiamuna 23.8.2019 mittava vesivahinko. Varsinainen vuoto tapahtui metroasemakiinteistön naapurissa olevassa ajotunnelissa, joka palvelee Elielin parkkihallia

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

sekä metroaseman/asematunnelin ohella useiden lähikiinteistöjen logistiikkaa. Vuodon aiheutti HSY:n sekaviemärin vaurioituminen kovan rankkasateen yhteydessä. Metroaseman teknisiä tiloja kastui, kuluissa hissi-, johto- ja LVI-rakenteita vaurioitui. Metroliikenne Rautatien aseman ohi oli tapahtuneen johdosta perjantaiyöhön asti kokonaan keskeytetty ja lisäksi viikonloppu liikennöitiin aseman ohi pysähtymättä. Lauantain ja sunnuntain aikana tekniset järjestelmät saatiin erilaisin korjaus- ja tilapäismenettelyin viranomaisten kanssa läpikäydylle riittävän turvalliselle tasolle ja asema voitiin avata matkustajaliikenteelle maanantaina 26.8. Aseman hissit ovat kuitenkin vaurioiden johdosta poissa käytöstä arviolta ainakin vuoden 2020 alkuun asti.

Pitkäaikaisen hallintojohtaja Yrjö Judströmin jäädessä eläkettä edeltävälle vuosilomalle HKL:n johtokunta päätti HKL:n tukipalveluiden uudistamisesta niin, että tukipalveluyksiköt ovat Talous- ja toiminnanohjausyksikkö sekä Henkilöstö ja liiketoiminnan tuki –yksikkö. Avoimeksi asetettuun Henkilöstö ja liiketoiminnan tuki –yksikön johtajan tehtävään 1.10.2019 alkaen HKL:n johtokunta valitsi kokouksessaan 25.6.2019 Petri Lumijärven.

MATKUSTAJA- JA LIIKENNESUORITTEET

Matkustajasuoritteet

HKL:n tuottamassa raitio-, metro- ja lauttaliikenteessä tehtiin yhteensä 111,2 milj. matkaa tammi-syyskuussa. Raitioliikenteessä matkoja tehtiin 7,6 % edellisvuotta vähemmän ja metroliikenteessä 4,7 % enemmän. Raitioliikenteessä matkustajamäärää laskee Hämeentien muutokset. Suomenlinnan lauttaliikenteessä matkustajamäärä oli viime vuoden tasolla.

Paikkakilometrit, jotka kuvaavat matkojen tarjontaa, lisääntyivät edellisvuodesta raitioliikenteessä 9,3 % ja metroliikenteessä 0,9 %.

Seuraavissa taulukoissa on yhteenveto liikenneasuoritteiden kehityksestä:

Matkustajamäärä, milj. nousua	TP2018	30.9.2018	30.9.2019	Ero-%
Raitioliikenne	61,5	44,6	41,2	-7,6%
Metroliikenne	88,4	64,7	67,7	4,7%
Lauttaliikenne	2,2	1,8	1,8	-0,2%
Yhteensä	152,1	111,2	110,8	-0,3%

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

Paikkakilometrit, milj. km	TP2018	30.9.2018	30.9.2019	Ero-%
Raitioliikenne	736,1	535,3	585,2	9,3 %
Metrolinjakilometrit	3 456,9	2 561,8	2 585,1	0,9 %
Yhteensä	4 193,0	3 097,1	3 170,3	2,4 %

Liikennesuoritteet

Raitio- ja metrolinjakilometreissä liikennesuoritteet ovat nousseet hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Vanhoilla korkealattiaisilla nivelvaunuilla ei ajettu enää linjakilometrejä.

Seuraavissa taulukoissa on yhteenveto liikennesuoritteiden kehityksestä:

Raitioliikenteen liikennesuoritteet	TP2018	30.9.2018	30.9.2019	Ero-%
Linjakilometrit	5 936 852	4 351 523	4 526 704	4,0 %
- Nivelvaunut	236	236	0	-100,0 %
- Osamatalalattivaunut	3 008 237	1 650 260	1 619 920	-1,8 %
- Matalalattivaunut	2 928 379	2 701 027	2 906 784	7,6 %
Linjatunnit	499 447	369 060	375 077	1,6 %
Vuoropäivät	30 946	22 873	23 074	0,9 %

Metrolinjakilometreiden liikennesuoritteet	TP2018	30.9.2018	30.9.2019	Ero-%
Junalinjakilometrit	6 001 541	4 447 603	4 488 054	0,9 %
Linjatunnit	160 230	118 766	119 873	0,9 %
Vuoropäivät	10 859	8 015	8 065	0,6 %

SITOVIENTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

HKL:n sitovat tavoitteet ja niiden toteuma 3. vuosineljänneksellä ja koko vuoden ennuste ovat:

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

	Tavoite 2019	3. vuosi- neljännes	Ennuste 2019	
Tilikauden tulos vähintään nolla [M€]	0		3,9	
Toiminnan kokonaiskustannukset per paikka-km laskevat (positiivinen tuottavuuskehitys) [€/paikka-km]	0,053		0,053	
Asiakastyytyväisyys vähintään vuoden 2016 tasolla (liikennöitsijäarvosana)				
Raitiliikenne	4,03	4,02	4,02	
Metroliikenne	4,19	3,94	3,94	
Liikennöinnin luotettavuus säilyy vuoden 2016 tasolla				
Raitiliikenne [%]	99,84	99,78	99,80	
Metroliikenne [%]	99,84	99,85	99,85	
Matkustajien kokema järjestys ja turvallisuus paranevat vuoden 2016 tasosta				
Raitiliikenne	4,22	4,19	4,19	
Metroliikenne	4,18	4,09	4,09	

Liikennelaitoksen ennustetaan saavuttavan vuonna 2019 sitovista tavoitteista kolme (3) kahdeksasta (8). Laitoksen sitovista tavoitteista taloudellisen tuloksen, tuottavuuden sekä metroliikenteen liikennöinnin luotettavuuden ennakoitaan toteutuvan tavoitteen mukaisesti.

Asiakastyytyväisyyden osalta (liikennöitsijäarvosana) ei ole käytettävissä uutta tutkimustietoa, mutta emme ole tunnistanee edellistä ennustetta merkittävästi muuttavia tekijöitä asiakastyytyväisyyteen. Viimeisimmissä kevään tutkimustuloksissa nähdään yleisesti lievää nousua vuoden 2018 arvosanaan verrattuna. Metroliikenteen liikennöitsijäarvosanan ennustetaan jäävän tavoitteesta, vaikka asiakastyytyväisyyden ennustetaan palautuvan aiemmalle hyvälle tasolle asiakkaiden luottamuksen palautuessa. Raitiliikenteen liikennöitsijäarvosanan ennustetaan jäävän tavoitteesta, vaikka kuljettajien palvelukyvyyn ja ajotavan positiivinen trendi säilyisikin.

Raitiliikenteen luotettavuus on kehittynyt positiiviseen suuntaan, mutta sen ennustetaan jäävän tavoitteesta johtuen lievästä kuljettajapulasta alkuvuonna 2019.

Matkustajien kokeman järjestyksen ja turvallisuuden tunteen arvostusta ei ole käytettävissä uutta tutkimustietoa. Viimeisimmissä tutkimustuloksissa keväällä nähtiin nousua molemmissa liikennöintimuodoissa. Arvosanojen ennustetaan jäävän tavoitteesta, vaikka ennustemme mukaan tilanne on pysynyt ennallaan, sillä järjestyksenpidon näkökulmasta huomattavia häiriöitä tai muutosta toiminnassa ei ole ollut.

HENKILÖSTÖ

HKL:n henkilöstömäärä oli 1 262 henkilöä 30.6.2019 (30.9.2018: 1 208). Vuoden 2018 lopussa henkilöstömäärä oli 1 207. Keskimäärin

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

tammi-syyskuussa henkilöitä oli 1 247, kun vastaavalla kaudella vuonna 2018 henkilöitä oli keskimäärin 1 231.

Henkilöstökuluja on kertynyt tammi-syyskuussa 47.536.956,65 euroa (2018: 46.458.339,58).

INVESTOINNIT

Syyskuun loppuun mennessä investointimenot on toteutunut 99,5 milj. eurolla. Suurimmat yksittäiset investoinnit ovat olleet Raide-Jokerin raitinfran suunnittelu ja rakentaminen 27,2 milj. euroa sekä Artic-raitiovaunujen maksut 23,2 milj. euroa. Helsingin metron asetinlaitteen menot on kirjattu 4,8 milj. euroa alkuvuoden aikana.

Investointien nettoennuste on 138,7 milj. euroa, kun tulosbudjetin investoinnit ovat 172,6 milj. euroa.

Tilikauden suurin investointi on Raide-Jokerin infra 36,3 milj. euroa. Uusia Artic-raitiovaunujen maksuja on toteutumassa 39,8 milj. euroa, josta tänä vuonna toimitettavien 10 raitiovaunun osuus on 23,8 milj. euroa. Muita suuria investointeja ovat mm. metron kulunvalvonnan uusiminen 5,0 milj. euroa ja vanhojen M100-metrojunien peruskorjaus 4,7 milj. euroa.

KÄYTTÖTALOUS

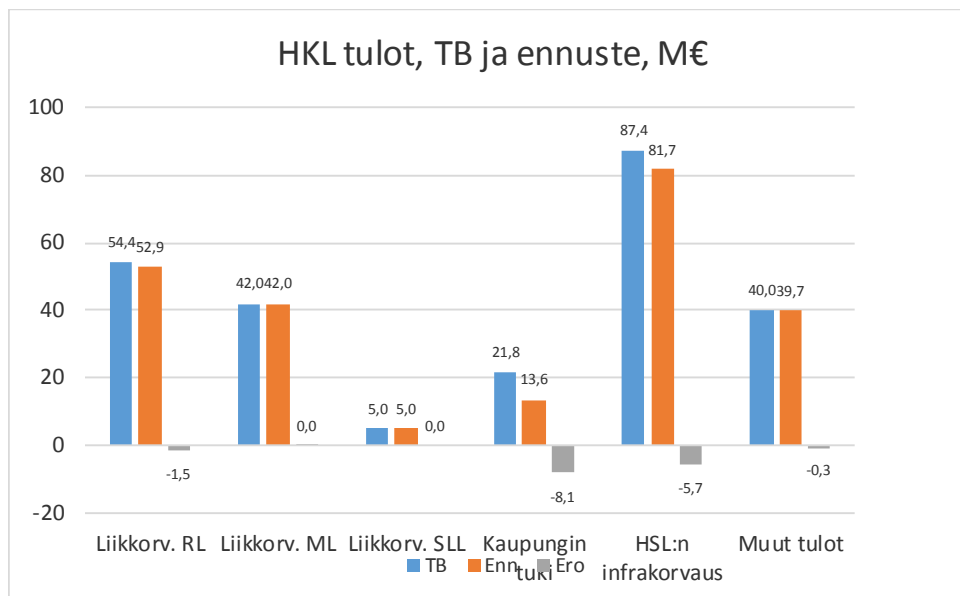
Koko vuoden ennusteen vertailu tulosbudjettiin

Koko vuoden liikevaihtoennuste on 209,0 milj. euroa eli 15,2 milj. euroa vähemmän kuin tulosbudjetissa. HKL:n saama kaupungin tuki on jäämässä budjetoidusta tasosta 8,1 milj. euroa. Syynä on Länsimetro Oy:n vastikkeet, joita korvataan kaupungin tuen kautta. Vastikkeet jäävät selvästi budjetoidusta tasosta; LM Oy hyvittää vuonna 2018 maksettujen vastikkeiden ylijäämää vuonna 2019 ja lisäksi hoito- ja rahoitusvastikkeet tulevat toteutumaan talousarviossa budjetoitua pienempinä.

HSL:ltä veloitettavia infrakorvauksia on toteutumassa 5,7 milj. euroa budjetoitua vähemmän. Inframenot, jotka HSL korvaa, ovat jäämässä selvästi pienemmiksi kuin oli budjetoitu.

Seuraavassa kuvassa on HKL:n tulosbudjetin ja ennusteen tuloerät:

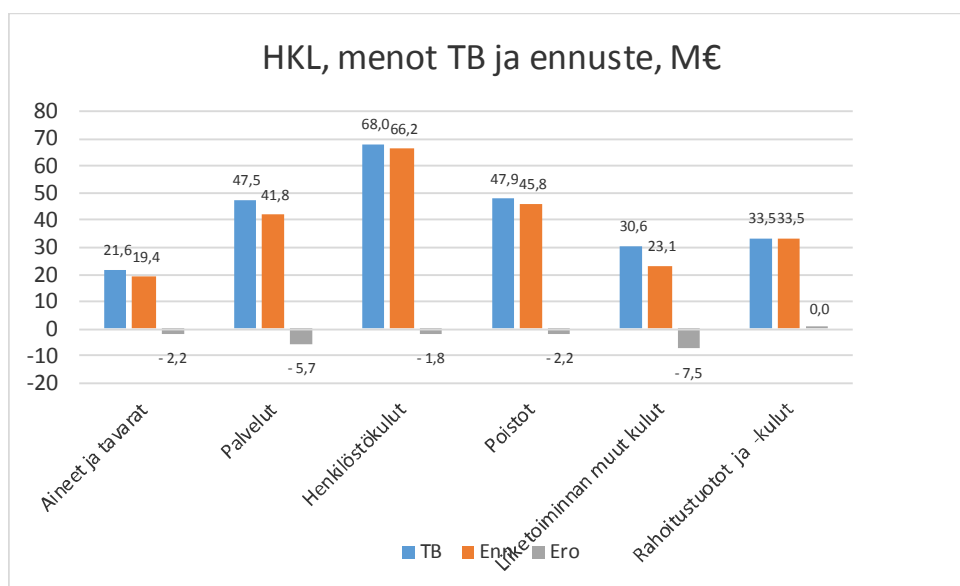
HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

Menoissa palveluiden ostoja on toteumassa 41,8 milj. euroa eli 5,7 milj. euroa budjettia vähemmän. Ratojen korjaukset ja huollot ovat jäämässä 2,1 milj. euroa budjetoitua pienemmäksi; raitioratojen profilointi siirtyy vuodelle 2020. Myös asiantuntijapalveluita on toteutumassa budjetoitua vähemmän.

Liiketoiminnan muut kulut ovat ennusteessa 23,1 milj. euroa eli 7,5 milj. euroa budjettia vähemmän. Länsimetro Oy:lle maksettavia yhtiövastikkeita tullaan maksamaan selvästi budjetissa ennakoitua vähemmän.

Seuraavassa kuvassa on HKL:n tulosbudjetin ja ennusteen menoerät:

HKL:n tilikauden tulosennuste on 3,9 (TB19: 0) milj. euroa.

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

RAHOITUS JA TUNNUSLUVUT

HKL:n lainat kaupungilta ovat 188,1 milj. euroa ja muut lainat 226,8 milj. euroa 30.9.2019. Muut lainat on nostettu Euroopan investointipankilta ja Pohjoismaiden investointipankilta.

Raportointikaudella on nostettu kaupungin sisäistä lainaa 45,0 milj. euroa vaunukalustohankintoihin.

Loppuvuoden aikana HKL ennustaa nostavansa uutta lainaa 45,0 milj. euroa. Laina on kaupungin sisäinen laina.

HKL:n omavaraisuusaste on 42,9 % 30.9.2019 (31.12.2018: 46,6 %).

LIITTEET

- Liite 1: Tuloslaskelmaennuste
- Liite 2: Tuloslaskelma
- Liite 3: Tase, vastaavaa
- Liite 4: Tase, vastattavaa
- Liite 5: Rahoituslaskelma
- Liite 6: Tunnusluvut
- Liite 7: Tunnuslukujen laskentaperusteet

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 1

	Ennuste	Tulosbudjetti	Erotus
TUOSLASKELMAENNUSTE 1000€	2019	2019	
LIIKEVAIHTO			
Tuki kaupungilta	13 626	21 758	-8 132
Liikennöintikorvaukset	99 856	101 373	-1 517
Infrakorvaukset	81 664	87 352	-5 688
Muut myyntitulot	13 826	13 715	112
	208 973	224 198	-15 225
Valmistus omaan käyttöön	5 654	6 719	-1 065
Liiketoiminnan muut tuotot	20 257	19 567	689
	25 911	26 287	-376
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:			
Ostot tilikauden aikana	-19 387	-21 634	2 247
Ulkopuoliset palvelut			
SLL-korvaus	-4 616	-5 400	784
Muiden palvelujen ostot	-37 172	-42 090	4 918
	-61 174	-69 124	7 950
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-51 889	-53 395	1 505
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-12 443	-12 746	303
Muut henkilösivukulut	-1 869	-1 896	28
	-66 201	-68 037	1 836
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-45 778	-47 932	2 154
	-45 778	-47 932	2 154
Liiketoiminnan muut kulut			
Vuokratulot	-22 085	-29 291	7 206
Muut kulut	-1 010	-1 270	260
	-23 095	-30 561	7 466
LIIKEYLIJÄÄMÄ	38 635	34 830	3 805
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	3	0	3
Muut rahoitustuotot	31	0	31
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut	-2 151	-2 149	-2
Muille maksetut korkokulut	-3 389	-3 382	-7
Korvaus peruspääomalle	-8 442	-8 442	0
Infrakorko	-19 545	-19 545	0
Muut rahoituskulut	-4	0	-4
	-33 498	-33 518	21
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	5 137	1 312	3 826
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	5 137	1 312	3 826
Varausten ja rahastojen muutos			
Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)	-1 147	2 708	-3 855
Vapaaehtoisten var. vähennys (+)	-77	-4 020	3 943
	-1 224	-1 312	87
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	3 913	0	3 913

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 2

TULOSLASKELMA	30.9.2019	30.9.2018
LIIKEVAIHTO		
Tuki kaupungilta	16 318 594,53	14 370 498,00
Liikennöintikorvaukset	73 077 380,74	70 760 784,14
Infrakorvaukset	65 514 283,56	61 632 466,25
Muut myyntitulot	<u>10 397 604,65</u>	<u>9 860 844,00</u>
	165 307 863,48	156 624 592,39
Valmistus omaan käyttöön	4 013 192,98	3 387 441,46
Liiketoiminnan muut tuotot	<u>14 539 555,38</u>	<u>13 755 333,16</u>
	18 552 748,36	17 142 774,62
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:		
Ostot tilikauden aikana	-12 593 335,64	-13 378 389,27
Ulkopuoliset palvelut		
SLL-korvaus	-3 285 474,26	-2 993 481,43
Muiden palvelujen ostot	<u>-24 638 389,26</u>	<u>-23 692 230,69</u>
	-40 517 199,16	-40 064 101,39
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-37 163 047,05	-36 320 393,09
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-9 022 984,43	-8 679 964,12
Muut henkilösivukulut	<u>-1 350 925,17</u>	<u>-1 457 982,37</u>
	-47 536 956,65	-46 458 339,58
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	<u>-33 398 085,96</u>	<u>-32 240 437,89</u>
	-33 398 085,96	-32 240 437,89
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokrakulut	-17 102 496,88	-15 455 750,85
Muut kulut	<u>-700 193,47</u>	<u>-664 407,14</u>
	-17 802 690,35	-16 120 157,99
LIIKEYLIJÄÄMÄ	44 605 679,72	38 884 330,16
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	2 876,78	0,00
Muut rahoitustuotot	31 492,83	1 489,54
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut ko-	-1 317 674,97	-5 220,00
Muille maksetut korkokulut	-2 562 297,01	-2 709 573,80
Korvaus peruspääomalle	-6 331 499,94	-6 331 499,94
Infrakorko	-14 659 026,03	-14 609 088,72
Muut rahoituskulut	<u>-4 245,78</u>	<u>-16 030,05</u>
	-24 840 374,12	-23 669 922,97
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	19 765 305,60	15 214 407,19
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	19 765 305,60	15 214 407,19
Varausten ja rahastojen muutos		
Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)	-1 824 032,75	2 075 396,67
Vapaaehtoisten var. vähennys (+)	<u>3 942 772,45</u>	<u>0,00</u>
	2 118 739,70	2 075 396,67
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	21 884 045,30	17 289 803,86

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 3

TASE

VASTAAVAA	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	236 020,48	358 731,51	365 118,61
Muut pitkävaikutteiset menot	1 996 901,87	2 108 877,68	2 080 883,73
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>6 377 885,21</u>	<u>4 998 958,13</u>	<u>5 566 430,03</u>
	8 610 807,56	7 466 567,32	8 012 432,37
Aineelliset hyödykkeet			
Rakennukset ja rakennelmat	198 197 665,92	208 885 444,11	207 066 184,83
Kiinteät rakenteet ja laitteet	233 033 723,40	216 965 489,44	225 559 819,56
Koneet ja kalusto	344 257 615,44	318 448 525,70	328 098 335,91
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>169 283 358,19</u>	<u>121 067 466,00</u>	<u>118 531 718,58</u>
	944 772 362,95	865 366 925,25	879 256 058,88
Sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	<u>39 505 024,70</u>	<u>39 505 024,70</u>	<u>39 505 024,70</u>
	39 505 024,70	39 505 024,70	39 505 024,70
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	<u>12 478 988,51</u>	<u>8 383 537,97</u>	<u>9 191 809,57</u>
	12 478 988,51	8 383 537,97	9 191 809,57
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Muut saamiset	<u>31 839 535,55</u>	<u>31 839 535,55</u>	<u>31 839 535,55</u>
	31 839 535,55	31 839 535,55	31 839 535,55
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	11 523 825,18	17 645 836,26	23 431 675,44
Saamiset kunnalta	2 595,00	327 217,39	1 199 918,02
Siirtosaamiset	1 528,32	3 583,79	41 013,24
Muut saamiset	<u>84 980 127,98</u>	<u>78 438 506,51</u>	<u>98 085,19</u>
	96 508 076,48	96 415 143,95	24 770 691,89
Rahat ja pankkisaamiset			
Rahat ja pankkisaamiset	<u>-9 614 860,18</u>	<u>1 203,97</u>	<u>1 080,56</u>
	-9 614 860,18	1 203,97	1 080,56
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>1 124 099 935,57</u>	<u>1 048 977 938,71</u>	<u>992 576 633,52</u>

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 4

TASE

VASTATTAVAA	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	93 804 124,97	93 804 124,97	93 804 124,97
Koroton peruspääoma	286 213 492,66	286 213 492,66	286 213 492,66
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	25 863 152,25	23 054 643,96	23 054 643,96
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>21 884 045,30</u>	<u>17 289 803,86</u>	<u>2 808 508,29</u>
	427 764 815,18	420 362 065,45	405 880 769,88
POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKSET			
Poistoero	53 646 408,29	47 597 959,53	51 822 375,54
Vapaaehtoiset varaukset			
Investointivaraukset	<u>747 564,80</u>	<u>5 705 092,43</u>	<u>4 690 337,25</u>
	54 393 973,09	53 303 051,96	56 512 712,79
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	186 085 113,41	13 072 788,90	141 085 113,41
Lainat rahoituslaitoksilta	<u>220 037 599,06</u>	<u>233 122 482,52</u>	<u>220 037 599,06</u>
	406 122 712,47	246 195 271,42	361 122 712,47
Lyhytaikainen			
Lainat kunnalta	1 987 675,49	1 987 675,49	1 987 675,49
Lainat rahoituslaitoksilta	6 789 521,70	6 789 521,70	13 084 883,46
Saadut ennakot	0,00	685 000,00	0,00
Ostovelat	11 102 191,93	17 511 410,89	16 683 473,78
Korottomat velat kunnalta	1 298 271,21	272 280,92	3 777 931,31
Yhdystili	110 295 485,84	193 542 465,90	100 679 849,74
Siirtovelat	25 894 371,59	19 592 632,86	30 440 278,33
Muut lyhytaikaiset velat	<u>78 450 917,07</u>	<u>88 736 562,12</u>	<u>2 406 346,27</u>
	235 818 434,83	329 117 549,88	169 060 438,38
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>1 124 099 935,57</u>	<u>1 048 977 938,71</u>	<u>992 576 633,52</u>

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 5

RAHOITUSLASKELMA 1000 €
1.1. - 30.9.2019

	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018	Ennuste
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Tulorahoitus				
Liikeliijäämä (-alijäämä)	44 606	38 884	35 406	38 635
Poistot ja arvonalennukset	33 398	32 240	43 250	45 778
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korvaus peruspääomalle	-6 331	-6 331	-8 442	-8 442
Infrakorko	-14 659	-14 609	-19 093	-19 545
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut	-1 318	-5	-350	-2 151
Muille maksetut korkokulut	-2 532	-2 724	-3 578	-3 359
Muut tulorahoituksen korjaukset	0	0	-11	0
	53 163	47 455	47 182	50 915
Investoinnit	-99 513	-77 271	-102 704	-138 722
Investoinnit netto	-99 513	-77 271	-102 704	-138 722
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA	-46 349	-29 816	-55 522	-87 807
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikainen				
Kunnalta/kuntayhtymältä saatujen lainojen lisäys	45 000	0	128 012	90 000
Kunnalta/kuntayhtymältä saatujen lainojen vähennys	0	0	0	-1 988
Muilta saatujen lainojen vähennys	0	0	-13 085	-13 085
Lyhytaikainen				
Muilta saatujen lainojen muutos	-6 295	-6 295	0	0
	38 705	-6 295	114 927	74 928
Muut maksuvalmiiden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	-3 287	-1 682	-2 490	0
Yhdystilivelkojen muutos, lis (+), väh (-)	9 616	28 764	-64 099	12 879
Saamisten muutokset, lisäys (-), vähennys(+)	-72 935	-69 686	2 831	0
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	1 197	94	-778	0
Korottomien velkojen muutos, lis (+), väh (-)	65 917	79 798	2 802	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-2 480	-1 265	2 241	0
	-1 971	36 024	-59 493	12 879
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA	36 733	29 728	55 435	87 807
RAHAVAROJEN MUUTOS	-9 616	-88	-88	0
Rahavarojen muutos				
Kassavarat kauden lopussa	-9 615	1	1	1
Kassavarat 1.1.	1	89	89	1
	-9 616	-88	-88	0

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 6

TUNNUSLUVUT	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Toiminnan laajuus			
Liikevaihto, milj. €	165,3	156,6	200,5
Liikevaihdon muutos, %	5,5		
Tulos ja kannattavuus			
Liikevoitto, milj. €	44,6	38,9	35,4
Liikevoitto, %	27,0	24,8	17,7
Rahoitustulos, %	32,2	30,3	23,5
Kokonaispääoman tuotto, %	5,6	5,2	3,7
Sijoitetun pääoman tuotto, %	6,9	7,2	4,5
Rahoitus			
Omavaraisuusaste, %	42,9	45,2	46,6
Quick ratio	0,4	0,3	0,1
Current ratio	0,4	0,3	0,2

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 7

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAPERUSTEET

TOIMINNAN LAAJUUS

Liikevaihdon muutos, % $100 \times \frac{\text{Liikevaihdon muutos}}{\text{Liikevaihto edellisellä kaudella}}$

TULOS JA KANNATTAVUUS

Liikevoitto, % $100 \times \frac{\text{Liikeylijäämä}}{\text{Liikevaihto}}$

Rahoitustulos, % $100 \times \frac{\text{Liikeylijäämä ennen satunnaisia eriä + poistot}}{\text{Liikevaihto}}$

Kokonaispääoman tuotto, % $100 \times \frac{\text{Liikeylijäämä ennen satunnaisia eriä + rahoituskulut}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin tilikaudella}}$

Sijoitetun pääoman tuotto, % $100 \times \frac{\text{Liikeylijäämä ennen satunnaisia eriä + rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat (keskimäärin tilikaudella)}}$

RAHOITUS

Omavaraisuusaste, % $100 \times \frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma - saadut ennakkomaksut}}$

Quick ratio $\frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat - saadut ennakkomaksut}}$

Current ratio $\frac{\text{Vaihto-omaisuus + rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat}}$